

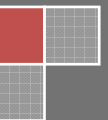
İKV DEĞERLENDİRME NOTU

2014 AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİNİN
İLKLERİ, ENLERİ, AŞIRILARI, KAZANANLARI ve
KAYBEDENLERİ

İKV Genel Sekreter Yardımcısı ve Araştırma
Müdürü

Melih Özsöz

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

2014 AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİNİN

İLKLERİ, ENLERİ, AŞIRILARI, KAZANANLARI ve KAYBEDENLERİ

Melih Özsöz, İKV Genel Sekreter Yardımcısı ve Araştırma Müdürü

Avrupa vatandaşları, 1979 yılından bu yana 8. defa Avrupa seçimlerinde oy vererek AB’de kendilerini temsil edecek parlamenterlerini seçti. AB üyesi 28 ülkede var olan ana siyasi akımların temsil edildiği bir demokratik platform olan ve geçtiğimiz 35 yıl içinde, kurumsal dengede ağırlığını ve yetkilerini büyük ölçüde artıran Avrupa Parlamentosu’nun (AP) 751 yeni üyesinin belirlendiği seçimler, 22-25 Mayıs 2014 tarihleri arasında AB üye ülkelerinde gerçekleştirildi.

*2014 yılı AP seçimleri **ilklerin** seçimi oldu. 2014 AP seçimleri:*

- *2009 yılında yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması sonrasında gücü artırılmış Parlamento’nun ilk seçimiydi;*
- *2008 yılından bu yana Avrupa’yı kasıp kavuran ekonomik kriz sonrası Avrupa’nın da ilk büyük çaplı seçimiydi;*
- *Parlamento seçimleri sonucu oluşacak tablo, ilk defa Avrupa Komisyonu Başkanı’nı seçecekti;*
- *Dolayısıyla seçimlerden sonra Komisyon Başkanlığı için yarışacak adaylar ilk kez canlı yayında Avrupalı seçmenlerin karşısına geldi.*
- *İlk Hollanda ve İngiltere’de, ardından tüm üye ülkelerde Avrupalı seçmenler sandık başına gitti.*

*Böyle bir ortamda gerçekleştirilen AP seçimlerinin **enleri** de boldu.*

- *10 Avrupalıdan sadece 4’ü sandık başına giderken, yüzde 34,09’luk katılım ile AP seçimler tarihinin en düşük katılımlı seçimlerinden biri gerçekleşti;*
- *Hatta AB üyesi Slovakya’da, yüzde 13’lük katılım oranı ile AP seçimlerine “katılmama” rekoru kırıldı. Böylece Slovakya daha öncesinde yine kendisine ait olan rekoru bir kere daha kırdı.*
- *AB üye ülkelerinin ancak yarısında katılım, AB ortalamasının üstüne çıkabilirken,*

- *Küresel ve mali krizin en çok etkilediği ülkelerde seçimlere katılım yüksekti.*
- *AB'nin en yeni üyesi Hırvatistan'da ise yüzde 25'lik katılım ile, 4 kişiden sadece 1'i oy verdi.*

*İlkleri ve enleri bol AP'nin 2014 yılı seçimlerinde **kazanan** ve **kaybedenlerde** ilginçti. Resmi olmayan sonuçlara göre:*

- *EPP, S&D, ALDE ve Yeşiller/EFA gibi Parlamento'daki ana akım partiler, oy kayıplarına rağmen bir önceki dönemdeki genel ağırlıklarını korurken, sağ oy kaybetti; sol oy kazandı.*
- *2009 seçimleri ile kıyaslandığında, solda oy artışı sadece 14 sandalye; sağda oy kaybı ise 73 sandalye olarak gerçekleşti.*
- *Sağda ve solda aşırı partiler oylarını ciddi oranda artırırken,*
- *Almanya ve Yunanistan'da aşırı sağın aşırıları ilk defa AP'ye milletvekili gönderdi.*
- *Bağımsızlar ve kadar henüz hangi gruba dâhil olacağına karar vermemiş AP milletvekilleri hiç şüphesiz, seçim sonrası sandalye dağılımında önemli bir etkiye sahip olacaklar.*
- *AB taraftarı bloğun oyunda düşüş yaşanırken, yine de yeni AP'nin üçte ikisinin AB yanlısı partilerden oluştuğunu söylemek mümkün.*

İşte ilkleriyle, enleriyle, aşırılarıyla, kazananları ve kaybedenleriyle AP'nin 2014 yılı seçim sonuçları.

LİZBON ANTLAŞMASI SONRASINDA GÜCÜ ARTAN PARLAMENTO'NUN İLK SEÇİMİ

2014 AP seçimleri, 2009 yılında yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması'nda öngörülen kuralların uygulandığı ilk seçim oldu. Lizbon Antlaşması ile yetkileri, görevi, sorumluluk alanları, haliyle de gücü artırılan AP'nin bu yeni yapılanması, Tek Pazar'dan bireysel haklara, ticaretten dış politikaya kadar birçok yeni yasama alanında, AB çapında daha fazla söz sahibi olacak. Yeni dönemde, AB kurumsal sisteminde AP'nin yetkileriyle birlikte bütçesi, icranın denetimi görevi ve uluslararası anlaşmaların onayı gibi alanlarda da yetkileri fazlaştı. Böylelikle AB'nin doğrudan seçim yoluyla görev başına gelen tek kurumu AP, Avrupa karar alma mekanizmasının kilit öneme sahip organı haline gelirken, neredeyse tüm AB yasaları konusunda ulusal hükümetler ile eşit söz hakkına sahip olacak.

KRİZ SONRASI AVRUPA'NIN İLK SEÇİMİ

Hiç şüphesiz Lizbon Antlaşması kadar 2014 AP seçimlerini farklı kılan bir diğer unsur da, 2008 yılında başlayan ve neredeyse 5 yıl boyunca Avrupa'yı kasıp kavuran mali kriz sonrasında Avrupa'nın gördüğü ilk geniş katımlı seçim olmasıydı. Her ne kadar AB ekonomisi 2013 yılının son çeyreğinde düzelmeye sinyalleri vermiş olsa da, 2009 yılında yapılan son seçimlerden bu yana Avrupa; ekonomik kriz, istikrarsızlık, artan küresel rekabet ve işsizlik ile boğuşuyordu. Hiç şüphesiz bu da seçim sonuçlarına açık bir şekilde yansdı.

Zaten seçim öncesinde yapılan anketler de, Avrupa vatandaşlarının son yıllarda AB'li kurumlara olan güvenin, desteğin ve ilginin düştüğünü açık bir şekilde gösteriyordu. Ekonomik krizin en önemli sonuçlarından birinin, hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde siyasete, siyasi partilere ve kurumlara olan güvenin azalması olduğu, araştırmalara yansiyordu. AB'nin resmi istatistik kurumu Eurostat tarafından Kasım 2013'te yapılan saha araştırmasına göre (*Eurobarometer Standart 80*), vatandaşların sadece yüzde 23'ü ulusal hükümete güven duyuyor. Ulusal parlamentoya duyulan güven ise yüzde 25. Bu durum AB'ye duyulan güvene de yansımış: Avrupa vatandaşlarının sadece yüzde 31'i AB'ye güven duyuyor.

Aynı çalışmaya göre AB'nin imajı da tehlike altında. Ankete katılanların yüzde 67'si AB'nin imajını nötr ya da tamamen negatif olarak tanımlıyor. Pozitif olarak tanımlayanların oranı ise sadece yüzde 31.

AP SEÇİMLERİYLE İLK DEFA AVRUPA KOMİSYONU BAŞKANI DA SEÇİLECEK

Hiç şüphesiz 2014 AP seçimlerinin en önemli ilki, yeni oluşacak Parlamento yapılanmasının, önümüzdeki beş yıl boyunca görev yapacak olan Avrupa Komisyonu Başkanı'nı da seçecek olması. Güz 2014 döneminde Komisyon Başkanlığı görev süresi dolacak olan ve bu görevi son 2 dönemdir yürüten José Manuel Barroso'nun yerine geçecek ismi, 2014 AP seçimlerinde oluşan yeni Parlamento düzeni belirleyecek. Dolayısıyla AP seçimlerinde yarışan partiler, Avrupa Komisyonu Başkanlığı için de adaylarını belirledi.

Komisyon Başkanlığı için Avrupa parti grupları tarafından, Jean-Claude Juncker (EPP-Avrupa Halklar Partisi), Martin Schulz (PES-Avrupa Sosyalistleri), Guy Verhofstadt (ALDE-Avrupa için Liberal ve Demokratlar İttifakı), Alexis Tsipras

(PEL-Avrupa Sol Partisi), Ska Keller ve José Bové (Yeşiller) aday olarak gösterildi. Adaylar, AP seçimlerinden hemen sonra gerçekleştirilecek Avrupa Komisyonu Başkanlığı seçimleri için de, bu süreçte ter döktü.

Lizbon Antlaşması ile belirlenen kurallar gereği, yeni Parlamento, yeni Avrupa Komisyonu Başkanı'nın salt çoğunluk ile seçecek. Yani 751 sandalyeli AP'de, 376 oyu alan aday, Avrupa Komisyonu'nun, dolayısıyla da AB'nin önümüzdeki 5 yıllık yasal ve bürokratik süreçlerinin başına geçecek. Ancak Komisyon Başkanlığı için adayı belirleyecek olan AB Konseyi'nin parti gruplarının adayları arasından aday göstereceği hala tam olarak kesinleşmiş değil. Küçük bir ihtimal dahi olsa bu adayların dışında birini aday göstermeleri de mümkün görünüyor. Avrupa Parlamentosu seçimlerinde parti gruplarının aldıkları oylar mutlaka AB Konseyi'nin kararını da etkileyecek. Komisyon'un seçim ve atanma sürecinin Kasım ayında tamamlanması öngörülüyor.

KOMİSYON BAŞKANLIĞINA ADAY TEK KADIN YEŞİLLERDEN

Yeşiller 2014 yılı AP seçimlerinde Avrupa Komisyonu Başkanlığı için eş başkan modeli ile ortak aday gösterdi. 33 yaşındaki AP milletvekili Ska Keller'in Yeşillerin ortak adayı olarak Avrupa çapında gerçekleştirdiği Avrupa Komisyonu Başkanlık adayı kampanyasında Alman Keller, tek genç ve kadın adaydı.

KOMİSYON ADAYLARI İLK KEZ AÇIK OTURUMDA KARŞI KARŞIYA GELDİ

Avrupa Yayıncılar Birliği (*European Broadcasting Union-EBU*) tarafından düzenlenen EUROVISION kapsamında 15 Mayıs 2014 tarihinde, AP seçimlerine 10 gün kala, partilerin Avrupa Komisyonu Başkan adaylarının katılımıyla ilk kez tüm Avrupa televizyon kanallarından canlı yayınlanan bir tartışma programı gerçekleştirildi. Hiç şüphesiz AP 2014 yılı seçimlerinin en ilginç ilki buydu. Tartışma programına EPP adayı Jean-Claude Juncker, S&D adayı Martin Schulz, ALDE adayı Guy Verhofstadt ve PEL adayı Alexis Tsipras katıldı. 90 dakikalık canlı televizyon tartışma programında Avrupa Komisyonu Başkan adayları, ekonomik krizden AB'nin geleceğine, Ukrayna'dan yasadışı göçle mücadeleye kadar Avrupa'nın gündemde olan konularda fikirlerini paylaştı.

İLK SEÇİMLER HOLLANDA VE İNGİLTERE'DE. 4 ÜYE ÜLKEDE ZORUNLU OY

Her üye ülkenin kendi seçim yasaları çerçevesinde belirlediği AP seçimlerinde üye ülkeler, 22-25 Mayıs 2014 tarihleri arasında hangi seçimlerin yapılacağını ve seçimlere katılım zorunluluğunu kendileri belirledi. Bu çerçevede 2014 AP seçimleri AB üyesi Hollanda ve İngiltere'de 22 Mayıs günü; İrlanda'da 23 Mayıs günü; Çek Cumhuriyeti'nde 22-23 Mayıs günleri; İtalya'da 24-25 Mayıs günleri ve geri kalan üye ülkelerde de 25 Mayıs günü gerçekleştirildi.

Hiç şüphesiz seçimlerin aynı gün yerine farklı günlerde, kimi ülkelerde ise iki günü kapsayacak şekilde gerçekleştirilmesinin temel nedeni, AP seçimlerinde katılıma olan düşük ilginin artırılmasıydı. İtalya'da bu formül işe yaradı: Seçimlere katılım oranı yüzde 60'lar seviyesinde gerçekleşti. Ancak Çek Cumhuriyeti için aynı şeyi söylemek mümkün olmadı. Çek Cumhuriyeti 2014 AP seçimlerindeki yüzde 19,50'lik katılım oranıyla, Slovakya'dan sonra AB çapında katılım oranının en düşük olduğu ikinci ülke oldu.

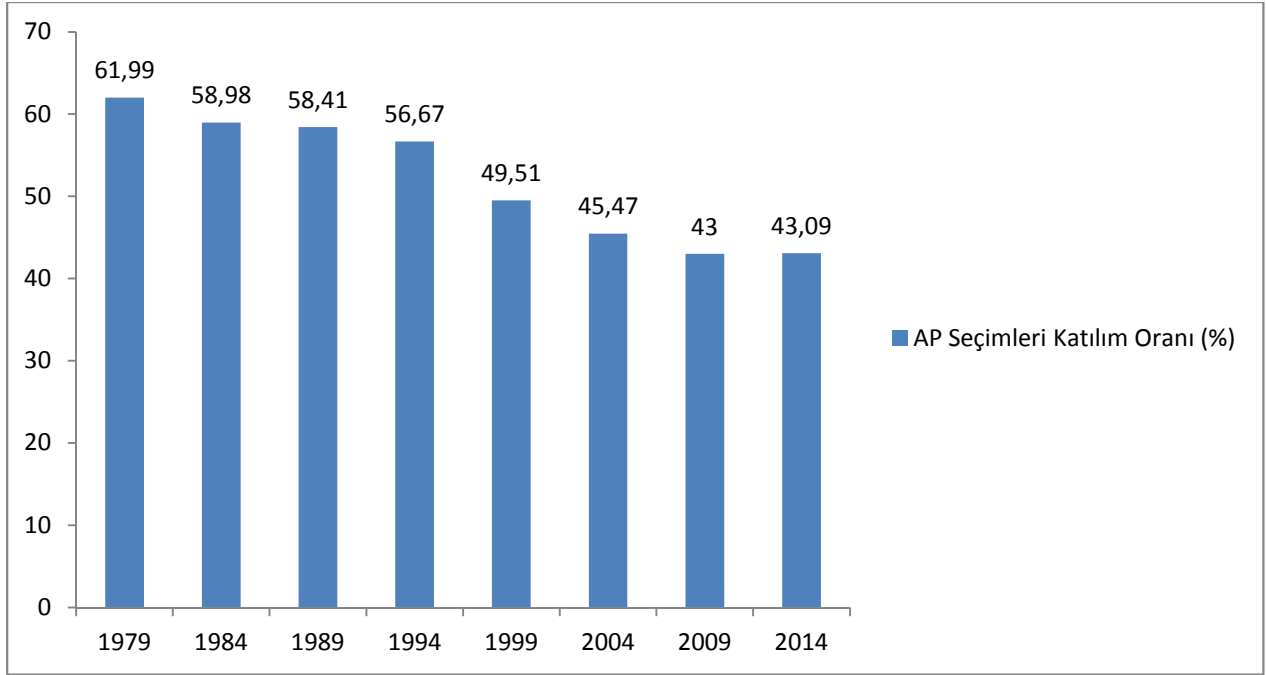
4 AB üye ülkesinde ise zorunlu oy uygulaması vardı. Belçika, GKRY, Yunanistan ve Lüksemburg'da vatandaşlar, zorunlu olarak sandık başına gitti. Ancak bu ülkelerdeki uygulamanın AP seçimlerine özel olmadığını söylemek lazım. Belçika'da 1893; GKRY'de 1959; Yunanistan'da 1952; Lüksemburg'da ise 1919 yılından bu yana, seçimlere zorunlu katılım, seçim yasaları ile belirlenmiş ve AP seçimlerine genişletilmiş durumda.

10 AVRUPALIDAN 4'Ü SANDIK BAŞINA GİTTİ; EN DÜŞÜK KATILIMLI PARLAMENTO SEÇİMİ OLDU

2014 AP seçimlerinin, Parlamento seçimleri tarihinin en düşük katılım oranına sahip seçimlerinden biri olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Resmi olmayan sonuçlara göre, 505,7 milyonluk AB'de 2014 AP seçimlerine katılım oranı yüzde 43.09'da kaldı. Başka bir deyişle, oy hakkına sahip AB vatandaşlarının neredeyse yarısından fazlası seçimlere katılmadı. Her ne kadar bu oran 2009 AP seçimlerinde yüzde 43.00 olarak gerçekleşmiş olsa da, Hırvatistan'ın Temmuz 2013 tarihinde AB üyesi olduğu ve bu ülke vatandaşlarının ilk defa AP seçimlerinde oy kullandığı hesaba katıldığında 2014 AP seçimleri, Parlamento seçimleri tarihinin en düşük katılıma sahip seçimlerinden biri oldu (bkz. Tablo 1).

Tablo 1: AP Seçimleri Katılım Oranı-AB Ortalaması (%)

AP SEÇİMLER TARİHİNİN EN DÜŞÜK KATILIM REKORUNU SLOVAKYA KIRDI

Üye ülke bazında AP seçimlerine katılım oranlarına bakıldığında ise, karmaşık bir tablo ile karşılaşmak mümkün. Kimi üye ülkelerde seçimlere katılım yüzde 90'lar seviyesine çıkarken (örneğin Belçika ve Lüksemburg), kimi üye ülkelerde yüzde 20'nin bile altında katılım oranı ile karşılaşıyor (örneğin Slovakya ve Çek Cumhuriyeti). Hatta AB üyesi Slovakya, 2014 Parlamento seçimlerindeki sadece yüzde 13'lük seçmen katılımıyla, AP seçimler tarihinin şimdiye kadar kaydettiği en düşük katılım oranına sahip üye ülkesi unvanını kazandı.

Aslında AB üyesi Slovakya, bu alanda kendine ait olan rekoru kırmış oldu. Bu seçimlerden önceki en düşük katılım, yine Slovakya'daki 2004 AP seçimlerinde yüzde 16,97'lik katılım oranıyla kırılmıştı.

AB ÜYESİ ÜLKELERİN ANCAK YARISINDA KATILIM, ORTALAMANIN ÜZERİNE GEÇEBİLDİ

Üye ülke bazında katılım oranlarına bakıldığında, üye ülkelerin sadece yarısı AB ortalamasının üzerinde. Diğer yarısındaki seçimlere katılım oranı ise, ortalama olan yüzde 43,09'un altında kalıyor (bkz. Tablo 2). Hatta daha da ilginç olan, 2004-2007 ve 2013 genişlemeleri sonrasında AB'ye katılan toplam 13 üye ülkenin 10'unda katılım oranının AB ortalamasının altında olması. Malta,

Litvanya ve GKRY haricinde, 2004 sonrası AB'ye üye olan diğer ülkelerde, AP 2014 seçimlerine katılım oranının yüzde 43,09'luk AB ortalamasının altında kalması hiç şüphesiz AB'nin en "başarılı" politika alanlarından biri olarak kabul edilen Genişleme Politikası'na ilişkin soru işaretlerini artırır nitelikte.

Tablo 2: Üye Ülke Bazında AP Seçimlerine Katılım Oranı (yüzde-sıralı)

Üye Ülke	Katılım Oranı (%)
Belçika	90,00
Lükseburg	90,00
Malta	74,81
İtalya	60,00
Yunanistan	58,20
Danimarka	56,40
İrlanda	51,60
Almanya	47,90
İsveç	48,80
İspanya	45,90
Avusturya	45,70
Litvanya	44,91
GKRY	43,97
Fransa	43,50
AB Ortalaması	43,09
Finlandiya	40,90
Hollanda	37,00
Estonya	36,44
Bulgaristan	35,50
Portekiz	34,50
İngiltere	34,19
Romanya	32,16
Letonya	30,04
Macaristan	28,92
Hırvatistan	25,06
Polonya	22,70
Slovenya	20,96
Çek Cumhuriyeti	19,50
Slovakya	13,00

KÜRESEL VE MALİ KRİZİN EN ÇOK ETKİLEDİĞİ ÜLKELERDE, SEÇİMLERE KATILIM YÜKSEK OLDU

Bu tablodan çıkartılabilecek bir başka ilginç sonuç ise şu: 2008 küresel mali krizinin etkisi neredeyse tüm AB üye ülkelerinde ciddi şekilde hissedilirken, kimi üye ülkelerde kriz çok daha vurucu ve yıkıcı olmuştu. Hatta kriz, özellikle Akdeniz'e komşu AB üye ülkelerinde (Yunanistan, İtalya, Portekiz, İspanya ve GKRY) hükümetleri yerinden etmiş, ortalığı tozu-dumana katmıştı. Öyle ki krizin pençesindeki GKRY, AB Dönem Başkanlığı sırasında ülkenin iflasını açıklamak zorunda kalmıştı. Halk oylaması sonrasında Avrupa Anayasasını reddeden ve AB'yi siyasi krize sokan İrlanda, krizin başında iflas bayrağını çeken ilk ülke olmuştu.

Resmi olmayan sonuçlar incelendiğinde, AP 2014 seçimlerine katılım oranları sıralamasında Akdeniz'e komşu bu 5 ülkenin ve İrlanda'nın, AB ortalamasının üzerine çıktığı açıkça görülmekte. İtalya, Yunanistan ve İrlanda'da da yüzde 50'lerin üzerine çıkan katılım oranı; İspanya ve GKRY'de yüzde 45'ler ve yüzde 43'ler seviyesinde olan katılım oranı akıllara "kriz mağduru bu ülkelerin vatandaşları acaba yine AB'ye mi sarılıyor?" sorusunu akıllara getirmiyor değil.

Hiç şüphesiz bu soruyu tersten sormak ta mümkün: Krizin "görece" galibi, AB ekonomisinin itici gücü Almanya'da AP 2014 seçimlerine katılım oranı yüzde 47,90 seviyesinde. Yani AB ortalamasının biraz üzerinde. Almanya'nın AP seçimler tarihindeki katılım oranları kıyaslandığında ise yüzde 47,90'lık bu oranın, sürekli düşüş eğilimi gösteren grafikte yerini alıyor.

AB'NİN EN YENİ ÜYESİ HIRVATİSTAN'DA, 4 KİŞİDEN SADECE 1'İ OY VERDİ

Ve hiç şüphesiz Hırvatistan. Vatandaşları Parlamento'ya gönderecekleri 11 üyeyi belirlemek üzere AP seçimlerine ilk defa katılan, AB'nin en "taze üyesi" Hırvatistan'da seçimlere katılım, resmi olmayan rakamlara göre sadece yüzde 25,06. Başka bir deyişle, AP seçimlerinde oy hakkı olan AB'nin "en taze" vatandaşları Hırvatların sadece dörtte biri seçimlere katıldı. Az önce ifade edildiği üzere, AB'nin en başarılı politika alanlarından biri olarak kabul edilen AB Genişleme Politikası'nın en genç ve yeni üyesinde, böylesine düşük bir katılım oranının gerçekleşmesi, AB genişlemesine ilişkin soru işaretlerini sıralamamıza neden oluyor.

SAĞ OY KAYBETTİ, SOL OY KAZANDI

Resmi olmayan seçim sonuçlarına bakıldığında ise genel itibariyle sağ partilerin oy kaybettiği, sol partilerin ise oy oranlarını arttırdığı görülüyor. 2009 AP seçimleriyle kıyaslamalı, 2014 AP seçim sonuçlarına göre 751 sandalyeli AP'de oylar, şu şekilde sıralanıyor (bkz. Tablo 3):

Tablo 3: AP 2009 ve AP 2014 Seçimleri Karşılaştırmalı Tablosu

Siyasi Parti veya Siyasi Grup	2014		2009		2009-2014 Fark
	(Tahmini) Sandalye Sayısı	(Tahmini) Oy (%)	Sandalye Sayısı	Oy (%)	Sandalye Sayısı (+/-)
EPP	214	28,50	265	36,00	-51
S&D	191	25,43	184	25,00	+7
ALDE	64	8,52	84	11,40	-20
YEŞİLLER/EFA	52	6,92	55	7,4	-3
ECR	46	6,13	54	7,3	-8
GUE/NGL	45	5,99	35	4,7	+10
BAĞIMSIZLAR	41	5,46	27	3,6	+14
EFD	38	5,06	32	4,3	+6
DİĞER	60	7,99			
Toplam	751	100	736	100	

Bu tablodan ilk bakışta çıkartılan sonuç, EPP, S&D, ALDE ve Yeşiller/EFA gibi Parlamento'daki ana akım partilerin, oy kayıplarına rağmen bir önceki dönemdeki genel ağırlıklarını koruyor olmaları. Ancak AP'nin yeni oluşumunda merkez sağ ya da merkez sol çoğunluğun oluşma olasılığının olmaması sebebiyle, ana akım gruplar arasında önümüzdeki dönemde işbirliklerinin ve koalisyonların görülmesi muhtemel.

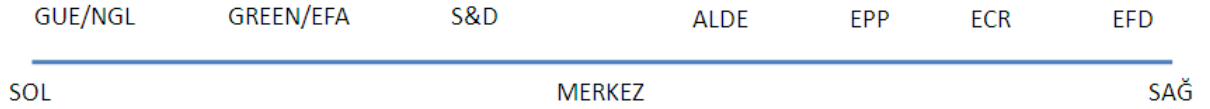
Yine bu tablodan ortaya çıkan genel itibariyle sağ partilerin oy kaybederken, sol partilerin oy kazanması. Çok basit olarak Parlamento'daki parti dizilimini sağ ve sol olarak ikiye ayırırsak (bkz. Tablo 4);

- Solda GUE/NGL ve S&D'nin oylarını artırırken; Yeşiller/EFA'nın oy kaybına uğradığı;

- Sağda EPP, ALDE ve ECR'nin oy kaybına uğrarken; EFD'nin oylarını artırdığı görülüyor.

Resmi olmayan sonuçlara göre ise, 2009 seçimleri ile kıyaslandığında, solda oy artışı sadece 14 sandalye; sağda oy kaybı ise 73 sandalye.

Tablo 4: AP Parti Grupları

SEÇİMLERİN KAYBEDENLERİ

Bir diğer sonuç ise, seçimin mağlubu EPP ile ilgili. Her ne kadar muhafazakâr EPP seçim yarışında birinci parti olarak ipi göğüslese de, 50'nin üzerinde sandalye kaybı ile geçen seçimlere göre en çok sandalye kaybeden parti konumunda. EPP'nin oy oranı olarak kaybı ise neredeyse yüzde 7,5.

Aslında ana akım partilerdeki oy kaybı sadece EPP ile de sınırlı değil. Muhafazakâr EPP gibi merkez sağda liberal demokrat ALDE, solda Yeşiller/EFA ve ECR'de oy kaybına uğrayan partiler. Seçimlerde ALDE neredeyse 20 sandalye kaybederken, Yeşiller/EFA 3, ECR ise 8 sandalye kaybetmiş durumda. Dolayısıyla 2014 yılı seçimlerinin kaybedenleri: EPP, ALDE, ECR ve Yeşiller/EFA olarak sıralanıyor.

SEÇİMLERİN KAZANANLARI

Parti gruplarının sandalye sayısındaki artışa göre bakıldığında seçimlerin galibi sosyal demokrat/ilerici S&D, aşırı solcu GUE/NGL ve aşırı sağcı EFD.

Seçimlerin ikinci galibi S&D, 7 sandalye gibi küçük bir artış bile olsa, oyların yüzde 0,5'in altında artırmayı başardı. Her ne kadar artış ufak bile olsa, bu oy oranı ile S&D'nin, seçimlerden birinci parti olarak çıkan EPP ile arasındaki sandalye farkını neredeyse 20 sandalyeye kadar düşürdüğü görülmekte.

Ana akım partilerin dışında kalan partilerden kazanlar ise aşırı solcu GUE/NGL ve aşırı sağcı EFD. GUE/NGL yüzde 1,3'lük oy artışı ile sandalye sayısını 10 fazlalaştırıyor. Aşırı sağcı EFD ise yüzde 1'in altındaki oy artışı ile Parlamento'da 6 yeni sandalye almaya hak kazanmış durumda.

SEÇİMLERİN GERÇEK KAZANANI: AŞIRILAR

2014 yılı AP seçimlerinin galibi ise aşırı partiler; gerçek galibi ise aşırı sağ partiler oldu. Fransa'da aşırı sağcı Ulusal Cephe, Danimarka'da da aşırı sağcı Danimarka Halk Partisi, Finlandiya'da aşırı sağcı Gerçek Finler Partisi, Avusturya'da koalisyon ortağı aşırı sağcı Avusturya Halk Partisi, Macaristan'da aşırı sağcı Jobbik Partisi, Belçika'da Flaman kesimin bağımsızlığından yana olan Yeni Flaman İttifakı, Almanya'da Milliyetçi Demokratik Partisi, Yunanistan'da aşırı sağcı Altın Şafak Partisi... ve birçokları oylarını artırdı. Aşırı sağ gibi, aşırı solda da artış eğilimi gösteren partiler oldu. Her ne kadar aşırı sağın yükselişi kadar görülme de, radikal solda Yunanistan'da Alexis Spiras'ın Partisi Syriza ve İspanya'da Podemos Partisi oylarını artırmayı başardı.

Hiç şüphesiz seçimlerde aşırı partilerin, özellikle de sağ tandanslı aşırıların bu denli oy kazanmalarının altında, seçimlere katılım oranlarının çok düşük olması ve ana akım partilerin, ulusal seçimlerde olduğu gibi AP seçimlerinde destekçi kitlelerini mobilize edememelerinin payı büyük. Ancak aşırı partilerin oy artışının altında tek neden olarak bunu görmek çok doğru olmaz. Hiç şüphesiz 2009 yılında yapılan son seçimlerden bu yana Avrupa'yı meşgul eden, ekonomik kriz, istikrarsızlık, artan küresel rekabet ve işsizlik gibi konular sebebiyle, aşırı partilerin oy oranlarında artış meydana gelmiş durumda.

AŞIRI SAĞIN AŞIRI YÜKSELİŞİ

Hiç şüphesiz 2014 yılı AP seçimlerinin galibi aşırı partilerde, aşırı sağın aşırı yükselişi oldukça dikkat çekici. Özellikle bazı üye ülkelerdeki aşırı sağ partilerin seçimlerden birinci parti olarak çıkması bu tezi güçlendiriyor. Fransa'da aşırı sağcı Ulusal Cephe, oylarını yüzde 18,7 artırarak, yüzde 25'lik bir başarı gösterdi. Danimarka'da da aşırı sağcı Danimarka Halk Partisi ise oylarını yüzde 11,8 artırarak yüzde 26,6 ile seçimlerden birinci parti çıktı. Aşırı sağda, oyların aşırı arttığı bir diğer ülke ise İngiltere. İngiltere'de aşırı sağcı İngiliz Ulusal Partisi yüzde 11,4'lük artış ile, yüzde 27,5'lik oy oranına sahip oldu.

Genel itibariyle bakıldığında aşırı sağ, 2009 yılı seçimlerine göre 15 yeni sandalye kazandı. 2009 yılı seçimlerinde 37 olan aşırı sağcı milletvekili sayısı, 2014 yılı seçimlerinde 42'ye yükseldi. 6 ülkede aşırı sağ oylarını artırdı. Aşırı sağ partiler Avusturya'da 2, Danimarka'da 2, Almanya'da 1, Yunanistan'da 1, İsveç'te 2 fazla sandalye kazanırken, AP'ye en fazla aşırı sağcı milletvekilini 21 fazla parlamenter ile Fransa sokmayı başardı. Böylece 2014 yılında AP, 29 yeni aşırı sağcı milletvekiline kavuştu. Aşırı sağcı milletvekillerinin düşüş gösterdiği ülkeler ise Belçika (1 milletvekili), Bulgaristan (2 milletvekili), İtalya (4 milletvekili), Romanya (3 milletvekili), Slovakya (1 milletvekili), Hollanda (1 milletvekili) ve İngiltere (2 milletvekili) (bkz. Tablo 5).

Tablo 5: 2014 AP Seçimlerinde Aşırı Sağ Partiler

Ülke / Aşırı Sağ Partiler	2014		2009		2009-2014
	Oy Oranı (%)	Sandalye Sayısı	Oy Oranı (%)	Sandalye Sayısı	Sandalye Sayısı Değişimi
Avusturya -BZÖ -FPÖ	20,2	4	17,3	2	+2
Belçika -FNb -PP -VB	6,4	1	11,2	2	-1
Bulgaristan -Ataka	3,0	0	12	2	-2
Danimarka -DF	26,6	4	14,8	2	+2
Fransa -FN	25,0	24	6,3	3	+21
Almanya -NPD -REP	1,0	1	1,3	0	+1
Yunanistan -LAOS -XA	12,1	3	7,7	3	+1
Macaristan -Jobbik	14,7	3	14,8	3	0
İtalya -LN	6,2	5	10,2	9	-4

Hollanda -PVV	13,2	4	17	5	-1
Romanya -PRM	2,7	0	8,7	3	-3
Slovakya -L'SNS -SNS	5,3	0	5,6	1	-1
İsveç -SD	9,7	2	3,3	0	+2
İngiltere -BNP	1,1	0	6,0	2	-2

AŞIRI SAĞIN EN AŞIRILARI PARLAMENTO'DA

2014 yılı AP seçimlerinde aşırı sağın en aşırılarıyla dikkat çeken iki ülke ise Almanya ve Yunanistan. Almanya'da Milliyetçi Demokratik Partisi, Yunanistan'da ise Altın Şafak Partisi ilk defa AP'ye milletvekili göndermeyi başardı. Her iki partinin de Avrupa'da yabancı düşmanlığı ile bilinen ve öncesinde Avrupa'da çok tartışılan söylemlere imza atan partiler olduğunu hatırlatmakta fayda var.

BAĞIMSIZLAR VE DİĞERLERİ: BELİRLEYİCİLER

Seçim sonuçlarına bakıldığında hiç şüphesiz Bağımsızların sayısındaki artış kayda değer. 2009 yılı AP seçimlerinde 27 sandalyeyi elinde bulunduran Bağımsızların sayısı 2014 yılında 41'e yükselmiş durumda. Bağımsızlar kadar henüz hangi gruba dâhil olacağına karar vermemiş 60 milletvekili, seçim sonrası sandalye dağılımında önemli bir etkiye sahip olacak. Ana akım partilerin sandalye dağılımları, seçim sonrası müzakereler ve partilerin olası grup değişiklikleri ile yeniden şekillenebileceğini de unutmamak gerekiyor.

AB VE ENTEGRASYON SÜRECİ YANLILARI ÜÇTE İKİ ÇOĞUNLUĞA SAHIPLER

Hiç şüphesiz 2014 yılı AP seçimleri sonrasında oluşacak yeni Parlamento'da en merak edilen, AB yanlısı partilerin mi, yoksa AB karşıtı partilerin mi çoğunluğu elde edeceği sorusuydu. Resmi olmayan sonuçlara göre AB ve entegrasyon sürecini destekleyen gruplar, 751 sandalyeli AP'de neredeyse üçte iki çoğunluğa sahipler. Geriye kalan üçte bir grup içerisinde ise, özellikle aşırı sağ ve aşırı sol partilerin oy oranlarını artırmaları nedeniyle, Avrupa projesine çeşitli

derecelerde şüpheli yaklaşan veya karşı olan siyasal akımların olduğunu görmek mümkün.

Yine basit bir gruplama yapıldığında (bkz. Tablo 6), AB taraftarı bloğun 751 sandalyeli AP’de 521 sandalyeyi aldığı görülmekte. Karşı tarafta ise AB karşıtı blok yüzde 22,64 oy oranı ile 170 sandalyeyi şu anda kazanmış durumda.

Tablo 6: AB Taraftarı ve AB Karşıtı Bloğun Oy Dağılımı

AB TARAFTARI BLOK		AB KARŞITI BLOK	
Parti	Oy Oranı (%) /Sandalye	Parti	Oy Oranı (%) /Sandalye
EPP	28,50/214	GUE/NGL	5,99/45
S&D	25,43/191	ECR	6,13/46
ALDE	8,52/64	EFD	5,06/38
YEŞİLLER/EFA	6,92/52	BAĞIMSIZLAR	5,46/41
	69,37/521		22,64/170

Her ne kadar AB, Avrupa ve entegrasyon yanlısı grup, yeni AP’de üçte iki çoğunluğu elinde tutsa da, 2009 yılı ile kıyaslandığında bu bloğun oy kaybına uğradığını da ifade etmekte fayda var. 2009 yılı AP seçimlerinde AB taraftarı EPP, S&D, ALDE ve Yeşiller’den oluşan bloğun oyu yüzde 79,8 seviyesindeydi. 2014 seçimlerinde ise bu oran yüzde 69,37 seviyesine gerilemiş durumda.

AP SEÇİMLERİNE İLİŞKİN İKV BASIN DUYURUSU

AP, Avrupa kamuoyunun sesidir. Dolayısıyla Türkiye gibi bir aday ülke açısından AP’nin görüş ve politikaları önem taşımaktadır. Gerek, Avrupa Komisyonu’nun Türkiye ilerleme raporlarına ilişkin hazırlanan AP raporları ve AP’nin kendi inisiyatifi ile kabul ettiği kararlar yoluyla; gerekse de yeni üyelerin AB’ye katılımı için onay verme yetkisi sebebiyle AP, Türkiye’nin AB sürecini de doğrudan etkileyebilen bir kurumdur. Türkiye olarak AP’nin faaliyetlerini yakından takip etmeliyiz; çünkü AP milletvekillerinin söyledikleri, büyük ölçüde Avrupa vatandaşlarının görüşlerini yansıtmakta ve Avrupa kamuoyuna şekil vermektedir. Bunun yanında, kendimizi tüm AB kurumları nezdinde olduğu gibi AP’ye de anlatmalı ve AP üyeleri ile iletişimi güçlendirmeliyiz.

Unutmamalıyız ki, Türkiye’nin AB üyeliği, Parlamento’nun da onayı ile mümkün olacaktır.

Avrupa seçimlerinde aşırı sağın güçlenmesi Türkiye açısından kötümser sonuçlara bizi sevk etmemelidir. Siyasi, ekonomik ve sosyal çalkantılar yaşayan, değişimin getirdiği uyum sorunları ile mücadele eden Avrupa'nın belki de bugün her zamankinden fazla Türkiye'ye ihtiyacı bulunmaktadır.

Yalnızca Cumhuriyet döneminde değil, tarih boyunca Avrupa ile yakın ilişkiler kurmuş, Avrupa'nın siyasi, sosyal ve kültürel yapısından etkilenmiş, Avrupa'yı bir medeniyet modeli olarak almış bir ülke olarak Türkiye her zaman Avrupa'nın içinde olmuştur ve olmaya devam edecektir. Üstelik demokrasi yönünde önemli mesafe kat etmiş ve İslami değerler ile laikliği bünyesinde birleştirerek dünyaya örnek olabilecek bir model oluşturmuş olan Türkiye, AB toplumlarının göçmenler, farklı kültürler ve İslam ile yaşadıkları sorunların çözümünde mutlaka önemli bir katkı sağlayacaktır. AB'nin yeni çağa uyum sağlaması ve küresel bir oyuncu olmaya devam etmesi Türkiye ile daha kolay olacaktır.

Öte yandan, Türkiye'nin Avrupa'da kabul görmesi ve aşırı sağ partilerin söylemlerini haksız çıkarması için, liberal reformlara hız vermesi, demokrasisini güçlendirmesi ve iş kazalarından, namus cinayetlerine kadar çağdaş bir Avrupa ülkesine yakışmayan sorunları ile etkin bir şekilde mücadele etmesi gerekmektedir. Zaten geçmişten beri Avrupa'nın bir parçası olan Türkiye, demokratikleşme ve kalkınma sürecine hız vermek suretiyle, Avrupa'yı birleştiren AB içinde de yerini alacaktır.